

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення вченої ради університету
29 серпня 2022 року,
протокол № 3 .

Перша проректорка, головуєча на
засіданні вченої ради університету,
кандидатка наук з державного
управління, доцентка

_____ Ірина КОВТУН

29 серпня 2022 року

м.п.

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«МІГРАЦІЙНЕ ПРАВО»
для підготовки на першому (освітньому) рівні
здобувачів вищої освіти освітнього ступеня бакалавра
із спеціальності 081 Право
галузі знань 08 Право

м. Хмельницький
2022

РОЗРОБНИК:

Доцент кафедри конституційного,
адміністративного та фінансового права,
кандидат юридичних наук, доцент
2 серпня 2022 року

Роман ГАВРІК

СХВАЛЕНО

Рішення кафедри конституційного,
адміністративного та фінансового права
4 серпня 2022 року, протокол № 1.

Завідувач кафедри, доктор юридичних наук,
професор
4 серпня 2022 року

Олександр БУХАНЕВИЧ

В. о. декана юридичного факультету,
кандидат юридичних наук, доцент
24 серпня 2022 року

Віктор ЗАХАРЧУК

ПОГОДЖЕНО

Рішення методичної ради університету
25 серпня 2022 року, протокол № 1.

Голова методичної ради університету,
кандидатка наук з державного управління,
доцентка
25 серпня 2022 року

Ірина КОВТУН

Обліковий обсяг 1,06 ум.др.арк.

ЗМІСТ

	Стор.
1. Опис навчальної дисципліни	– 4
2. Заплановані результати навчання	– 5
3. Програма навчальної дисципліни	– 6
4. Структура вивчення навчальної дисципліни	– 9
4.1. Тематичний план навчальної дисципліни	– 9
4.2. Аудиторні заняття	– 10
4.3. Самостійна робота студентів	– 10
5. Методи навчання та контролю	– 10
6. Схема нарахування балів	– 11
7. Рекомендована література	– 11
7.1. Основна література	– 11
7.2. Допоміжна література	– 14
8. Інформаційні ресурси в Інтернеті	– 17

1. Опис навчальної дисципліни

1.	Шифр і назва галузі знань	–	08 Право
2.	Код і назва спеціальності	–	081 Право
3.	Назва спеціалізації	–	
4.	Назва дисципліни	–	Міграційне право
5.	Тип дисципліни	–	вибіркова
6.	Код дисципліни	–	В.081.Б.6.3
7.	Освітній рівень, на якому вивчається дисципліна	–	перший
8.	Ступінь вищої освіти, що здобувається	–	бакалавр
9.	Курс / рік навчання	–	третій
10.	Семестр	–	шостий
11.	Обсяг вивчення дисципліни:		
	1) загальний обсяг (кредитів ЄКТС / годин)	–	3/90
	2) денна форма навчання:		
	аудиторні заняття (годин)	–	34
	% від загального обсягу	–	38
	лекційні заняття (годин)	–	18
	% від обсягу аудиторних годин	–	53
	семінарські заняття (годин)	–	16
	% від обсягу аудиторних годин	–	47
	самостійна робота (годин)	–	56
	% від загального обсягу	–	62
	тижневих годин:		
	аудиторних занять	–	2,0
	самостійної роботи	–	3,3
	3) заочна форма навчання:		
	аудиторні заняття (годин)	–	10
	% від загального обсягу	–	11
	лекційні заняття (годин)	–	8
	% від обсягу аудиторних годин	–	9
	семінарські заняття (годин)	–	2
	% від обсягу аудиторних годин	–	2
	самостійна робота (годин)	–	80
	% від загального обсягу	–	89
	тижневих годин:		
	аудиторних занять	–	0,5
	самостійної роботи	–	4,2
12.	Форма семестрового контролю	–	залік
13.	Місце дисципліни в логічній схемі:		
	1) попередні дисципліни	–	ОП.081.Б.2 Теорія держави і права ОП 081.Б.4 Конституційне право України ОП 081.Б.5 Міжнародне публічне право ОП 081.Б.6 Судові та правоохоронні органи ОП 081.Б.9 Адміністративне право ОП 081.Б.15 Адміністративне процесуальне право
	2) наступні дисципліни	–	В.081.Б.10 Міжнародно-правовий захист прав національних меншин, вимушених переселенців та біженців
14.	Мова вивчення дисципліни	–	українська.

2. Заплановані результати навчання

Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни	<p>ЗК-2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;</p> <p>ЗК-3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;</p> <p>ЗК-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;</p> <p>СК-7. Здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів, щонайменше з таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, кримінальне і кримінальне процесуальне право;</p> <p>СК-8. Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.</p>
Програмні результати навчання	<p>РН-3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел;</p> <p>РН-8. Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин;</p> <p>РН-19. Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права;</p> <p>РН-20. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів;</p> <p>РН-21. Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.</p>

<i>Після завершення вивчення дисципліни здобувач повинен продемонструвати такі результати навчання:</i>
<i>1. Знання</i>
1.1) визначення міграції, її видів, причин виникнення міграції;
1.2) визначати закони та нормативні акти, що регламентують діяльність органів публічної влади у сфері міграції;
1.3) описувати систему та компетенцію органів публічної влади у міграції;
1.4) визначати засади регулювання міграційних процесів у міжнародному праві та національному праві окремих країн.
<i>2. Розуміння</i>
2.1) з'ясувати компетенцію органів публічної влади у сфері міграції;
2.2) розуміння негативних наслідків відмови набуття статусу біженця або особи, яка потребує додаткового захисту в Україні для суспільства, причин його виникнення та поширення в усі сфери суспільного життя;
2.3) орієнтуватися в міжнародних нормативно-правових актах у сфері міграції.
<i>3. Застосування знань</i>
3.1) правильно застосувати міжнародні нормативно-правові акти з міграційних питань;
3.2) могли правильно кваліфікувати юридичну відповідальність за вчинення правопорушень в сфері міграції;
3.3) застосовувати національне законодавство стосовно правового статусу іноземців, їх в'їзду, виїзду та транзитного проїзду через територію України;
3.4) застосовувати національне законодавство, пов'язане зі статусом біженців та осіб, що потребують додаткового або тимчасового захисту;
3.5) здатність використовувати знання, вміння та навички для виявлення зловживань в діяльності Державної міграційної служби, кваліфікації таких діянь та прогнозування наслідків їх прояву.
<i>4. Аналіз</i>
4.1) визначати місце міграційного права в системі міжнародного права та національного

права;
4.2) логічно проаналізувати характер і тенденції розвитку законодавства у сфері міграції.
5. Синтез
5.1) аргументувати порядок застосування адміністративних стягнень та загальні правила їх накладення за проступки у сфері міграції;
5.2) аргументовано роз'яснити основні положення законів, інших нормативно-правових актів, що регламентують діяльність працівників Державної міграційної служби в ході виявлення та припинення правопорушень у сфері міграції.
6. Оцінювання
6.1) здатність виявляти проблеми правового регулювання і пропонувати способи їх вирішення, включаючи подолання юридичної невизначеності;
6.2) робити висновок щодо основних тенденцій розвитку законодавства у сфері міграції та практики його застосування;
6.3) користуватись положеннями міжнародно-правових договорів за участю України в своїй професійній діяльності.
7. Створення (творчість)
7.1) використовувати засвоєні знання у типових ситуаціях вчинення правопорушень у сфері міграції;
7.2) можливість застосовувати набуті знання та скласти плани заходів допомоги внутрішньо переміщеним особам для формулювання практичних рекомендацій і пропозицій органам державної влади та місцевого самоврядування;
7.3) здатність виявляти правопорушення в сфері міграції, здійснювати їх юридичну кваліфікацію та прогнозувати наслідки їх прояву.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Міграційне право України як галузь права, наука та навчальна дисципліна. Міграційні процеси в сучасному світі.

Міграція як глобальне, загальносвітове суспільне явище. Поняття та класифікація міграцій населення. Історичний огляд світових міграцій. Еволюція становлення норм міграційного права. Поняття, предмет і метод міграційного права України як галузі національного права. Принципи та функції міграційного права. Системно-структурна характеристика міграційного права України. Інститути міграційного права України. Міграційно-правові відносини, їх види.

Регулювання процесів міграції на різних етапах історії України. Конституційні основи регулювання міграційних процесів. Правові основи регулювання міграційних процесів в Україні: Характеристика законів України: “Про громадянство України”, “Про національні меншини в Україні”, “Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту”, “Про порядок виїзду з України і в’їзду в Україну громадян України”, “Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства”, “Про імміграцію”. Проблеми становлення міграційного законодавства в Україні.

Поняття терміну «мігрант». Суб’єкти міграційного права. Інститут громадянства та його значення у сфері міграції. Підзаконні нормативно-правові акти міграційного права України, їх класифікація.

Наука міграційного права України: сучасний стан та перспективи розвитку. Методологія науки міграційного права України. Функції та методи дослідження.

Міграційне право України як навчальна дисципліна.

Тема 2. Управління міграційними процесами

Етапи становлення державної міграційної політики в Україні. Місце Міністерства внутрішніх справ України в системі управління міграційними процесами. Правове регулювання діяльності Державної міграційної служби України. Принципи діяльності Державної міграційної служби України. Повноваження, завдання та функції Державної міграційної служби України.

Взаємодія Державної міграційної служби України з іншими органами влади з питань міграції. Роль органів охорони державного кордону України в регулюванні міграційних процесів.

Тема 3. Інститути еміграції та свободи пересування в міграційному праві України

Поняття еміграції. Документи, що посвідчують особу та дають їй право на перетин державного кордону. Загальна характеристика віз, їх категорії та види.

Підстави та порядок в'їзду на територію України та виїзду за її межі. Характеристика нормативних актів України, які встановлюють правила в'їзду в Україну, виїзду з України, транзитного проїзду через територію України. Порядок перетинання державного кордону України. Особливості виїзду з України окремих категорій осіб. Обмеження на виїзд з України. Підстави заборони в'їзду на територію України. Порядок в'їзду - виїзду на окремі частини території України.

Конституційно-правові засади свободи пересування. Порядок пересування іноземців та осіб без громадянства по території України та вибору ними місця проживання.

Тема 4. Інститут громадянства та його значення у міграційному праві України

Поняття і зміст громадянства. Підстави та форми набуття громадянства України. Підстави припинення громадянства України.

Іноземці та особи без громадянства, їх права та свободи. Визначення понять «іноземець», «особа без громадянства», «нелегальний мігрант». Загальні засади правового статусу іноземців. Імміграція і тимчасове перебування іноземців в Україні. Порядок вирішення питань, пов'язаних з порядком в'їзду (виїзду) іноземних громадян в Україну. Особливості правового режиму перебування іноземців на території України. Характеристика основних прав, свобод та обов'язків іноземців. Гарантії прав іноземців. Привілеї та імунітети співробітників представництв іноземних держав та міжнародних організацій.

Тема 5. Інститут трудової міграції в міграційному праві України

Поняття трудової міграції. Види трудової міграції. Державна політика у сфері зовнішньої трудової міграції. Права та соціальні гарантії трудових мігрантів і членів їхніх сімей. Реінтеграція в суспільство трудових мігрантів. Оподаткування доходів трудових мігрантів.

Тема 6. Інститут нелегальної міграції

Поняття нелегальної міграції та вплив на громадський порядок і громадську безпеку. Торгівля людьми як прояв нелегальної міграції. Причини нелегальної міграції.

Заходи протидії нелегальній міграції. Видача (екстрадиція) фізичних осіб.

Тема 7. Правовий статус внутрішньо переміщених осіб та тимчасово окупованих територій в міграційному праві України

Поняття внутрішньо переміщеної особи (ВПО). Облік та реєстрація внутрішньо переміщених осіб.

Завдання та повноваження Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України. Правовий режим тимчасово окупованої території (ТОТ). Забезпечення прав та свобод громадян, які проживають на тимчасово окупованій території. Заходи правового реагування на тимчасово окупованій території. Порядок в'їзду на тимчасово окуповану територію України та виїзду з неї.

Тема 8. Інститут притулку та статус біженців в міграційному праві України

Визначення поняття «біженець», «особа, що потребує додаткового захисту» та «особа, що потребує тимчасового захисту» в національному законодавстві України. Характеристика міжнародних документів з питань біженців. Поняття притулку. Порядок набуття та втрата статусу біженця, додаткового та тимчасового захисту в Україні. Повноваження державних органів щодо вирішення питань надання статусу біженця, додаткового та тимчасового захисту в Україні. Права та обов'язки осіб, які подали заяву про надання статусу біженця, додаткового та

тимчасового захисту в Україні та тих хто набув відповідного статусу. Міжнародне співробітництво з метою захисту прав біженців.

Тема 9. Інститут повернення (репатріації) репресованих осіб і раніше депортованих народів у міграційному праві України

Поняття «репресовані особи» в національному законодавстві України. Закон України «Про реабілітацію жертв політичних репресій в Україні». Поняття «раніше депортовані народи». Декларація Верховної Ради СРСР «Про визнання незаконними і злочинними репресивних актів проти народів, яких було піддано примусовому переселенню, і забезпечення їх прав». Політичні, юридичні та практичні проблеми процесу повернення (репатріації) раніше депортованих народів до України.

Тема 10. Інститут юридичної відповідальності у міграційному праві Поняття, особливості та підстави адміністративної відповідальності за порушення міграційного законодавства.

Адміністративне правопорушення в міграційній сфері, його ознаки та склад. Адміністративні стягнення та загальні правила їх накладення за проступки у сфері міграції.

Підстави та порядок вислання іноземця та особи без громадянства за межі України. Поняття та підстави примусового видворення іноземців за межі території України. Порядок оформлення та подання до адміністративного суду позову про примусове видворення. Поміщення осіб в пункти тимчасового перебування іноземців, встановлення особи. Права осіб які підлягають примусовому видворенню. Випадки заборони примусового видворення осіб. Принципи примусового видворення. Супровід іноземців. Порядок відшкодування витрат, пов'язаних із примусовим видворенням іноземців.

Поняття та характеристика видів реадмісії. Характеристика міжнародних угод України про реадмісію осіб. Компетентні органи України з питань реадмісії, їх повноваження. Процедура реадмісії. Розгляд та подання запитів. Порядок дій органів охорони державного кордону під час розгляду та виконання запитів про реадмісію осіб в Україну за прискореною процедурою. Практичне здійснення приймання або передавання осіб. Особливості здійснення реадмісії осіб з України та транзитного перевезення іноземців та осіб без громадянства. Порядок оформлення особової справа особи, реадмісію якої погоджено. Оформлення осіб прийнятих на територію України в порядку реадмісії.

Кримінальна відповідальність за правопорушення у сфері міграції.

Юридична відповідальність посадових осіб Державної міграційної служби.

Тема 11. Міжнародне міграційне право

Міжнародні організації, які регулюють та координують діяльність у сфері міграції: Міжнародна Організація Праці, Управління Верховного комісара ООН у справах біженців, Міжнародна організація з міграції.

Міграційні процеси в Сполучених Штатах Америки та їх законодавче регулювання. Органи управління міграцією в Сполучених Штатах Америки та їх повноваження. Імміграційна політика та законодавство Канади. Органи управління міграцією в Канаді та їх повноваження. Фази сучасних міграційних процесів у Європі. Огляд регулювання міграційних процесів в окремих країнах Західної Європи. Міграційне право Європейського Союзу: сучасні процеси гармонізації (узгодження) політики, законодавства та процедур.

4. Структура вивчення навчальної дисципліни

4.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин											
		Денна форма навчання						Заочна форма навчання					
		Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
			Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін.зав.	СРС		Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін.зав.	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.	Міграційне право України як галузь права, наука та навчальна дисципліна. Міграційні процеси в сучасному світі	8	2	2	–	–	4	8	2	–	–	–	6
2.	Управління міграційними процесами	12	2	2	–	–	8	14	2	–	–	–	12
3.	Інститути еміграції та свободи пересування в міграційному праві України	12	2	2	–	–	8	6	–	–	–	–	6
4.	Інститут громадянства та його значення у міграційному праві України	10	2	2	–	–	6	13	–	–	–	–	13
5.	Інститут трудової міграції в міграційному праві України	6	1	1	–	–	4	6	–	–	–	–	6
6.	Інститут нелегальної міграції	6	1	1	–	–	4	6	–	–	–	–	6
7.	Правовий статус внутрішньо переміщених осіб та тимчасово окупованих територій в міграційному праві України	8	2	2	–	–	4	6	–	–	–	–	6
8.	Інститут притулку та статус біженців в міграційному праві України	8	2	2	–	–	4	9	2	1	–	–	6

9.	Інститут повернення (репатріації) репресованих осіб і раніше депортованих народів у міграційному праві України	6	1	–	–	–	4	6	–	–	–	–	6
10.	Інститут юридичної відповідальності у міграційному праві	10	2	2	–	–	6	10	2	1	–	–	7
11.	Міжнародне міграційне право	6	1		–	–	4	6	–	–	–	–	6
	Усього годин:	90	18	16	–	–	56	90	8	2	-	-	80

4.2. Аудиторні заняття

4.2.1. Аудиторні заняття (лекції, семінарські заняття) проводяться згідно з темами та обсягом годин, передбаченими тематичним планом.

4.2.2. Плани лекцій з передбачених тематичним планом тем визначаються в підрозділі 1.2 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.2.3. Плани семінарських занять з передбачених тематичним планом тем, засоби поточного контролю знань та методичні рекомендації для підготовки до занять визначаються в підрозділі 1.3 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3. Самостійна робота студентів

4.3.1. Самостійна робота студентів включає завдання до кожної теми та індивідуальні завдання.

4.3.2. Завдання для самостійної роботи студентів та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.4 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.3. У процесі вивчення навчальної дисципліни студенти виконують індивідуальні завдання у вигляді індивідуальних розрахункових завдань.

4.3.4. Тематика індивідуальних завдань та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.5 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.5. Індивідуальні завдання виконуються в межах часу, визначеного для самостійної роботи студентів, та оцінюються частиною визначених в розділі 6 цієї програми кількості балів, виділених для самостійної роботи.

5. Методи навчання та контролю

Під час лекційних занять застосовуються:

- 1) традиційний усний виклад змісту теми;
- 2) слайдова презентація.

На семінарських заняттях застосовуються:

- дискусійне обговорення проблемних питань;
- вирішення ситуаційних завдань;
- повідомлення про виконання індивідуальних завдань.

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у формах:

1) усне або письмове (у тому числі тестове) бліц-опитування студентів щодо засвоєння матеріалу попередньої лекції;

2) усне або письмове (у тому числі тестове) опитування на семінарських заняттях;

3) виконання поточних контрольних робіт.

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі заліку.

Структура залікового білету включає 2 теоретичні питання.

6. Схема нарахування балів

6.1. Нарухування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

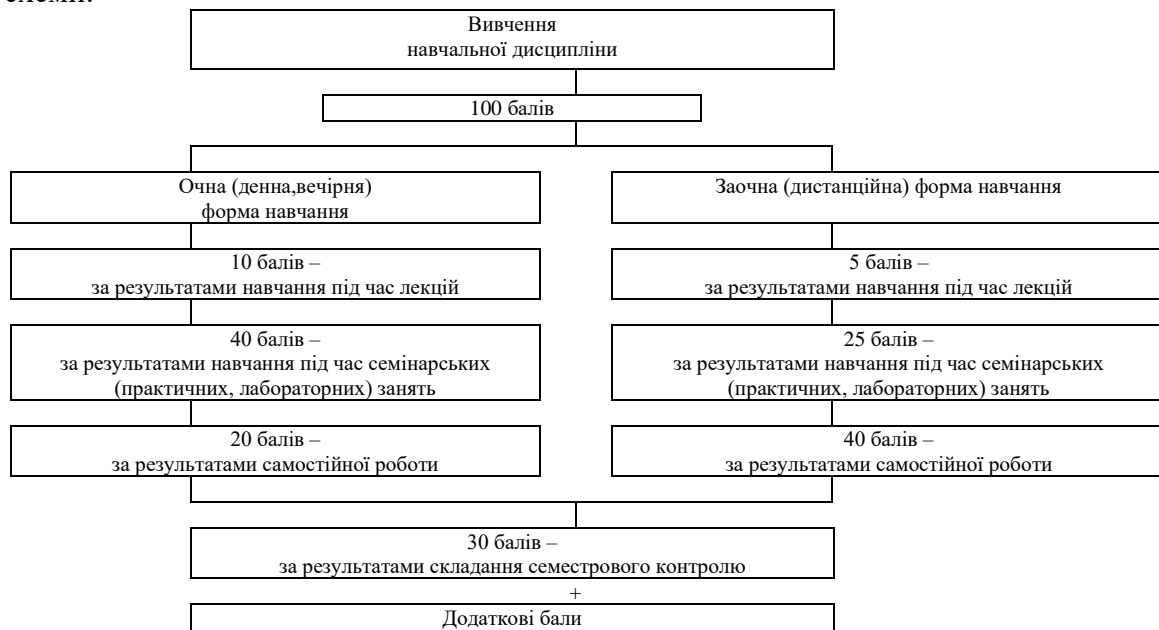

Рис. 6.1. Схема нарахування балів студентам за результатами

6.2. Обсяг балів, здобутих студентами під час лекцій, семінарських занять, самостійної роботи студентів та виконання індивідуальних завдань визначаються в навчально-методичних матеріалах з цієї дисципліни.

7. Рекомендовані джерела

7.1. Основні джерела

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 1984 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>.
3. Про адміністративні послуги: Закон України від 6 вересня 2012 року. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17#Text>.
4. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту: Закон України від 22 вересня 2011 року. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3671-17#Text>.
5. Про громадянство України: Закон України від 18 січня 2001 року URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2235-14#Text>.
6. Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус: Закон України від 20 листопада 2012 року № 5492-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5492-17#Text>.
7. Про імміграцію: Закон України від 7 червня 2001 року URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2491-14#Text>.
8. Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України: Закон України від 21 січня 1994 року. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3857-12#Text>.
9. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: Закон України від 22 вересня 2011 року. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3773-17#Text>.
10. Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання: Закон України від 11 грудня 2003 року. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1382-15#Text>.
11. Угода про співробітництво між Міністерством соціальної політики України та Міжнародною організацією з міграції (МОМ): Угода від 12 лютого 2018 року. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/989_001-18#Text.
12. Угода про реадмісію осіб між Україною та Європейським Співтовариством від 18 червня

- 2007 року. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_851#Text.
13. Питання Комісії при Президентові України з питань громадянства: Указ Президента України від 12 серпня 2019 року № 593/2019. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/593/2019#Text>.
 14. Питання організації виконання Закону України «Про громадянство України»: Указ Президента України від 27 березня 2001 року № 215/2001. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/215/2001#Text>.
 15. Про дипломатичний та службовий паспорт України: Указ Президента України від 12 травня 2015 року № 264/2015. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/264/2015#Text>
 16. Про Концепцію державної міграційної політики: Указ Президента України № 622 від 30 травня 2011 року. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/622/2011#Text>.
 17. Деякі питання державного управління у сфері міграції: Постанова Кабінету Міністрів України від 7 липня 2010 року № 559. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/559-2010-%D0%BF#Text>.
 18. Деякі питання Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій: Постанова Кабінету Міністрів України від 8 червня 2016 року № 376. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/376-2016-%D0%BF#Text>.
 19. Деякі питання набору для навчання іноземців та осіб без громадянства: Постанова Кабінету Міністрів України від 11 вересня 2013 року № 684. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/684-2013-%D0%BF#Text>.
 20. Про затвердження Державної програми співпраці із закордонними українцями на період до 2020 року: Постанова Кабінету Міністрів України від 10 травня 2018 року № 344. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/344-2018-%D0%BF#Text>.
 21. Про затвердження зразка бланка, технічного опису та Порядку оформлення, видачі, обміну, пересилання, вилучення, повернення державі, визнання недійсним та знищення паспорта громадянина України: Постанова Кабінету Міністрів України від 25 березня 2015 року № 302. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/302-2015-%D0%BF#Text>.
 22. Про затвердження плану заходів з реалізації Концепції державної міграційної політики: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 2011 року № 1058-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1058-2011-%D1%80#Text>.
 23. Про затвердження Положення про Державну міграційну службу України: Постанова Кабінету Міністрів України № 360 від 20 серпня 2014 року. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/360-2014-п#Text>.
 24. Про затвердження Положення про пункти пропуску через державний кордон та пункти контролю: Постанова Кабінету Міністрів України № 751 від 18 серпня 2010 року. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/751-2010-%D0%BF#Text>.
 25. Про затвердження Порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію України та виїзду з неї: постанова Кабінету Міністрів України від 4 червня 2015 року № 367. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/367-2015п>.
 26. Про затвердження Порядку в'їзду осіб, переміщення товарів на тимчасово окуповані території у Донецькій та Луганській областях і виїзду осіб, переміщення товарів з таких територій: постанова Кабінету Міністрів України від 17 липня 2019 року № 815. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/815-19>.
 27. Про затвердження Порядку продовження строку перебування та продовження або скорочення строку тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства на території України: Постанова Кабінету Міністрів України № 150 від 15 лютого 2012 року. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/150-2012-%D0%BF#Text>.
 28. Про затвердження Правил оформлення віз для в'їзду в Україну і транзитного проїзду через її територію: Постанова Кабінету Міністрів України від 1 березня 2017 року № 118. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/118-2017-%D0%BF#Text>.
 29. Про затвердження Правил перетинання державного кордону громадянами України: постанова Кабінету Міністрів України від 27 січня 1995 року № 57. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/57-95-п>.
 30. Про затвердження форм заяв для отримання роботодавцем дозволу на застосування

праці іноземців та осіб без громадянства, продовження строку дії дозволу на застосування праці іноземців та осіб без громадянства, внесення змін до дозволу на застосування праці іноземців та осіб без громадянства: Постанова Кабінету Міністрів України від 15 листопада 2017 року № 858. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/858-2017-%D0%BF#Text>.

31. Про затвердження зразків документів, які подаються для встановлення належності до громадянства України, прийняття до громадянства України, оформлення набуття громадянства України, припинення громадянства України, скасування рішень про оформлення набуття громадянства України, та журналів обліку: Наказ МВС України № 715 від 16 серпня 2012 року. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1549-12#Text>.
32. Про затвердження Інструкції про порядок утримання іноземців та осіб без громадянства в пунктах тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства, які незаконно перебувають в Україні: Наказ МВС від 29 лютого 2016 року № 141. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0748-16#Text>.
33. Про затвердження Інструкції про порядок утримання іноземців та осіб без громадянства в пунктах тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства, які незаконно перебувають в Україні: Наказ МВС України від 29 лютого 2016 року № 141. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0748-16#Text>.
34. Про затвердження Інструкції про примусове повернення і примусове видворення з України іноземців та осіб без громадянства: Наказ МВС України, Адміністрації Держкордонслужби, Служби безпеки України від 23 квітня 2012 року № 353/271/150. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0806-12#Text>.
35. Про затвердження Порядку дій уповноважених службових осіб органів Державної прикордонної служби України під час затримання осіб, підозрюваних у вчиненні злочину, без ухвали слідчого судді або суду: Наказ МВС України від 10 травня 2018 року № 386. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0834-18#Text>.
36. Про затвердження Порядку розгляду заяв іноземців та осіб без громадянства про продовження строку перебування на території України: Наказ МВС України №363 від 25 квітня 2012 року. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0778-12#Text>.
37. Про затвердження Порядку розгляду заяв іноземців та осіб без громадянства про продовження строку перебування на території України: Наказ МВС України № 363 від 25 квітня 2012 року. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0778-12#Text>
38. Про затвердження Типового порядку обробки персональних даних у базах персональних даних: Наказ Міністерства Юстиції України від 30 грудня 2012 року № 3659/5. URL :
39. Про Порядок надання медичної допомоги іноземцям та особам без громадянства, що утримуються в пунктах тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства, які незаконно перебувають в Україні, Державної міграційної служби України і пунктах тимчасового тримання та спеціально обладнаних приміщеннях Державної прикордонної служби України: Наказ Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства охорони здоров'я України, Адміністрації Державної прикордонної служби України від 17 квітня 2012 року № 336/268/254. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0749-12#Text>.
40. Агеєв О. Д. Конституційно-правовий статус омбудсмана з питань міграції: зарубіжні моделі та перспективи запровадження в Україні: монографія; за наук. ред. д-ра юрид. наук, Заслуж. юриста України А. О. Янчука. Одеса : Фенікс, 2018. 247 с.
41. Буроменський М. В. Міжнародний захист прав людини та права біженців: Навч. посіб. К., 2002. 160 с.
42. Гусаров С.М., Комзюк А.Т., Салманова О.Ю. Міграційне право України : підручник; за заг. ред. д-ра юрид. наук, чл.-кор. НАПрН України С.М. Гусарова. Харків : Дім реклами, 2016. 296 с.
43. Михайлишин І. В., Трачук П. А. Міграційне право України: навч. посіб.; Держ. ВНЗ "Ужгород. нац. ун-т". Ужгород : Патент, 2014. 350 с.
44. Міграційне право України: підручник; за заг. ред. д-ра юрид. наук, чл.-кор. НАПрН України С. М. Гусарова ; Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2016. 295 с.
45. Мота А. Ф. Діяльність Державної прикордонної служби України з протидії нелегальній

- міграції (адміністративно-правовий аспект): монографія; Нац. акад. Держ. прикордон. служби України ім. Б. Хмельницького. Хмельницький : Вид-во НАДПСУ, 2018. 491 с.
46. Наливайко Л. Р., Грицай І. О., Степаненко К. В. Міграційне право: навч. посіб. для студентів ВНЗ; Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ. Київ : Хай-Тек Прес, 2014. 255 с.
 47. Олефір В.І. Адміністративно-правове регулювання протидії нелегальній міграції та торгівлі людьми. Монографія. К.: Друкарня МВС України. 2004. 308 с.
 48. Олефір В.І., Кондратьєв Я.Ю., Римаренко Ю.І. та інші. Міжнародно-правові проблеми протидії нелегальній міграції та торгівлі жінками. За редакцією Римаренка Ю.І., Кондратьєва Я.Ю., Ю.С.Шемшученка. К.: Ін-т держави та права ім. В.М.Корецького НАН України, 2003. 532 с.
 49. Пирожков С., Малиновська О., Марченко Н. Зовнішня міграція в Україні: причини, наслідки, стратегії. К.: Академпрес, 1997. 128 с.
 50. Піскун О. Основи міграційного права: Порівняльний аналіз: Навч. посіб.. К.: ПМ Леся, 1998. 360 с.
 51. Політико-правові засади протидії деструктивним наслідкам міграцій: український та європейський досвід: аналіт. записка / Шемшученко Ю. С. та ін. ; за заг. ред. акад. НАПрН України О. В. Скрипнюка ; НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. Київ : Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2018. 128 с.
 52. Римаренко Ю. І. Міжнародне міграційне право : підручник. Університетський курс; КНУВС. Ін-т держави і права ім.В.М.Корецького НАН України. Ін-т законодавства при ВР України. Ун-т сучасних знань. Маріупольський держ. гуманіт. ун-т. Київ: КНТ, 2007 р. 639с.
 53. Система прописки: національний та міжнародний досвід. Міністерство юстиції України. 2002. 184 с.
 54. Соколецька К. М., Саїнчин О. С. Незаконна міграція в Європі та правові аспекти її протидії в Україні: монографія; Одес. нац. мор. ун-т, Херсон. держ. ун-т. Одеса : Гельветика, 2017. 447 с.
 55. Чехович С. Б. Юридичні аспекти міграційних процесів в Україні. К., 2001. 288 с.
 56. Чехович С.Б. Елементарний курс міграційного права України: Конспект лекцій. Рек. М-вом освіти і науки України як навч. посібник для студ. ВНЗ; МАУП. Київ: МАУП, 2004. 212 с.

7.2. Додаткові джерела

1. Havrik R., Petrechenko S. Legal and socio-economic problems that arise during the detection of signs of violations of customs rules, and identifying property which has no owner or owner who is unknown by border and fiscal authorities. *Reality of Politics. Estimates – Comments – Forecasts*. 2020. № 14. С. 45-57.
2. Андрейко В. І. Розвиток міграційних процесів в Європі та Україна. *Науковий вісник Ужгородського університету*. Серія : Історія. 2019. Вип. 2. С. 134-142.
3. Аракелян М. М. Проведення у справах щодо видворення іноземців та осіб без громадянства в адміністративному суді : автореф. дис. ... канд. юрид. наук Спец. 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. Одеса, 2012. 21 с.
4. Белєвцева В. В. Міграційний режим перебування іноземних громадян і осіб без громадянства на території України: стан і перспективи. *Інформація і право*. 2019. № 2. С. 167-171.
5. Борисенко О. П. Стратегічні детермінанти формування міграційної політики України. *Теорія та практика державного управління*. 2019. Вип. 2. С. 113-121.
6. Братков С.І. Запобігання нелегальній міграції підрозділами міліції громадської безпеки Міністерства внутрішніх справ України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07; Акад. упр. М-ва внутр. справ. К. , 2010. 20 с.
7. Бритченко С. Формування українського законодавства у сфері міграції. Біженці та

- міграція: *Український часопис права і політики*. 1999. № 2.
8. Волоско Я. О. Адміністративно-правове регулювання трудової міграції в умовах трансформації економіки України : дис. ...канд.юр.наук. спец: 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. Львів, 2016. 181 с.
 9. Гаврік Р. До питання про термінологічний апарат законодавства про вислання іноземців та осіб без громадянства. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2020. Випуск 3. Частина 1. С. 54-59.
 10. Гаврік Р. О. До питання про прикладні проблеми притягнення до адміністративної відповідальності за незаконне перетинання державного кордону (у справах про подвійне громадянство). *Порівняльно-аналітичне право*. 2020. № 2. С. 112-116. URL: http://pap-journal.in.ua/wp-content/uploads/2020/08/PAP_2_2020-1.pdf
 11. Гаврік Р. О., Владовська К. П. Особливості визначення поняття та юридичного складу незаконного перетинання державного кордону як адміністративного правопорушення. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2021. № 67. С. 174-179.
 12. Гаврік Р. О., Григоруk І. В. Міжнародні та національні підходи до визначення поняття «реадмісія осіб». *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія Юридичні науки*. 2018. № 3. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnadrurn_2018_3_11.
 13. Гаврік Р. О., Григоруk І. В. Міжнародно-правове регулювання здійснення процедури реадмісії міграційними та прикордонними органами України. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія Юридичні науки*. 2019. № 1. URL: Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnadrurn_2019_1_11.
 14. Гаврік Р. О., Демчик Н. П. До питання про окремі проблеми застосування міжнародних угод про реадмісію у правозастосовчій практиці органів охорони державного кордону та недоліки у правовому регулюванні здійснення процедури реадмісії осіб. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Юридичні науки*. 2021. Том 32 (71). № 6. С. 53-58.
 15. Гаврік Р. О., Демчик Н. П. Проблеми забезпечення адміністративно-правового режиму тимчасово окупованої території України в діяльності прикордонних підрозділів (в контексті наявної практики у справах про адміністративні правопорушення та справах адміністративного судочинства). *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2021. № 67. С. 180-184.
 16. Гаврік Р. О., Демчик Н. П. Юридична відповідальність за незаконне перетинання державного кордону: зарубіжний досвід правового регулювання. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2022. № 1. С. 137-140.
 17. Гаврік Р. О., Демчик Н. П., Король М. О. Генеза правового регулювання юридичної відповідальності за незаконне перетинання державного кордону за законодавством, яке діяло на українських землях. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право*. 2022. № 2 (70). С. 293-296.
 18. Гаврік Р., Репецький П. Адміністративно-правовий режим тимчасово окупованих територій: дискусійні питання визначення поняття та елементів в контексті участі службових осіб прикордонних підрозділів у протидії правопорушенням, які вчиняються на межі тимчасово окупованої території. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2020. № 62. С. 226-230.
 19. Герич А. Й. Правове регулювання міграційного контролю в Україні. Дис. ... канд.юр.наук. Спец. 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. Ужгород, 2020. 187 с.
 20. Грабар Н. М. Адміністративно-правове забезпечення статусу біженців. Автореф. дис. ... канд.юр.наук. Спец. 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. Львів, 2007. 13 с.
 21. Демчик Н. П. Правовий інститут примусового повернення і видворення іноземців та осіб без громадянства органами Державної прикордонної служби України. Дис. ...

- канд.юр.наук. Спец. 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. Хмельницький, 2021. 226 с. URL: http://old.univer.km.ua/doc/specvt/Diss_Demchuk.pdf.
22. Дракохруст, Тетяна Вікторівна. Адміністративно-правові засади формування та реалізації державної міграційної політики України [Текст] : дис. ... д-ра юр. наук : Спец. 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. Тернопіль : ЗУНУ, 2021. 434 с.
 23. Дьомін Ю. Проблеми в роботі по реабілітації жертв політичних репресій. *Право України*. 1992. №4.
 24. Кметь С., Гаврік Р. Теоретико-правові та прикладні аспекти юридичної відповідальності за незаконне перетинання державного кордону України та порушення порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію України та виїзду з неї. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія Юридичні науки*. 2019. № 4. URL: <http://periodica.nadpsu.edu.ua/index.php/legal/article/view/304>.
 25. Крахмальова К. О. Адміністративно-правове забезпечення статусу внутрішньо переміщених осіб в Україні: дис. ...канд.юр.наук. Спец. 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. К., 2017. 210 с.
 26. Курилюк Ю. Б. Адміністративно-правові та кримінологічні засади забезпечення правопорядку в прикордонній сфері України. Спец. 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. Спец. 12.00.08 – кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право (081 – Право). К., Запоріжжя, 2020. 472 с.
 27. Курко М. Н. Взаємодія та співпраця державних органів та недержавних організацій у сфері забезпечення безпечних міграційних процесів. *Наше право*. 2019. № 4. С. 39-44.
 28. Лушпієнко Ю. Конституційно-правовий статус біженців та внутрішньо переміщених осіб в Україні. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 2. С. 188-193.
 29. Любченко М. О. Конституційно-правове регулювання права на свободу пересування на території України. *Судова апеляція*. 2015. № 3. С. 65-75.
 30. Магійович Р. І. Трудова міграція в Україні: причини та наслідки. *Інтелект XXI*. 2019. № 6(1). С. 128-133.
 31. Малиновська О. А. Еміграція vs імміграція: напрями та механізми політики репатріації. *Демографія та соціальна економіка*. 2019. № 1. С. 69-81.
 32. Мота А. Ф. Теорія і практика протидії нелегальній міграції органами Державної прикордонної служби України: адміністративно-правовий аспект: дис. ...докт.юр.наук. Спец. 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. Львів, 2019. 519 с.
 33. Олійник С. М. Міжнародно-правове регулювання реадмісії осіб: дис. ...канд.юр.наук. Спец. 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. К., 2020. 216 с.
 34. Орловська Н. А. Нелегальна міграція: понятійні контексти та стратегічні напрями запобігання. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2019. № 4. С. 109-115.
 35. Попов А. А. Зовнішня трудова міграція і українське право: вимоги і сьогодення. *Вісник Маріупольського державного університету. Серія : Право*. 2019. Вип. 18. С. 40-46.
 36. Сівер А., Гаврік Р. Особливості вирішення справ щодо затримання і примусового видворення іноземців та осіб без громадянства за участю службових осіб Державної прикордонної служби України. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія Юридичні науки*. 2019. № 4. URL: <http://periodica.nadpsu.edu.ua/index.php/legal/article/view/306>.
 37. Софінська І. Д. Громадянство та міграція: цивілізаційні, конституційні та глобалізаційні виклики сьогодення. *Часопис Київського університету права*. 2017. № 3. С. 40-46.
 38. Трошкіна К. Є. Співвідношення категорій "підданство" та "громадянство": історико-правовий аспект. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія : Юридичні науки*. 2019. Т. 30(69), № 4. С. 17-22.
 39. Ченшова Н. В. Особливості регламентації статусу біженця у законодавстві України як

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <http://www.rada.gov.ua> - Веб-портал Верховної Ради України
2. <http://www.president.gov.ua> - Офіційне інтернет-представництво Президента України
3. <http://www.kmu.gov.ua> - Веб-портал Кабінету Міністрів України
4. <https://minre.gov.ua/> - Офіційний сайт Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій
5. <https://dmsu.gov.ua/> - Офіційний сайт Державної міграційної служби України
6. <https://www.un.org> - Офіційний сайт Організації Об'єднаних Націй
7. <http://coe.int> - Офіційний сайт Ради Європи
8. <https://echr.coe.int/> - Офіційний сайт Європейського суду з прав людини
9. <https://iom.org.ua/ua/> - Офіційний сайт Міжнародної організації з міграції в Україні
10. <https://unhcr.org.ua/uk/> - Офіційний сайт Управління Верховного комісара ООН в Україні